

Migration effects on economic growth under the conditions of the global crisis

Author: Valentina TUGUI¹, PhD Candidate, Valahia University, Targoviste

Abstract:

Romanians' predilection toward emigration is still very high in the context of more permissive immigration policies possible in the western EU developed countries. An economic increase at higher parameters than the current ones, particularly in Germany and France, will require also a more important inflow of foreign labour force. It is not however considered that this form of migration is the most dangerous for Romania. This leads us to the complex issue of the temporary work migration: eurocommuters. Until 2008, Romania faced a labour form deficit, which is why employers needed to resort to foreign labour form from countries such as Turkey, China or Ukraine. Currently, the government is seeking income sources to cover payments for the unemployment benefit given to the people who lose their jobs as a result of the recession that has struck Romania too. Other states face the unemployment issue too. Unemployment in Spain, for instance, a country where the Romanian community counts about one million people, has touched almost all economic sectors. In this context, the choice of staying into the West or returning home has a high stake. Sometimes, there is this perception among local employers that the expectations of this group are very high, although we have also seen the contrary, those who come back usually have quite reasonable expectations. The number of those who seek to come back is also increasing due to the international job markets and the labour conditions where they are at present.

Migration Effects on Economic Growth

- repatriate groups can bring back an excellent experience in leadership and other competencies
- in the so-called "scale economies", the more fixed costs are divided to a larger number of merchandises and services sold, the more productivity increases
- the moderation of the salary increases in the last months, so obvious not only in Romania, confirms the temptation to diminish expenses with the labour force

For smaller population incomes, consumption is also reduced, and faced with a diminished demand, the seller diminishes the price of his products, be they merchandises or services.

- a well mastered performance management offers the chance for more advantageous employments in periods of economic slowdown, if the employer has the necessary salary fund .

Migration Trends in Romania: -the increase in the labour force flows to the EU space; a preponderantly temporary work migration, as compared to the permanent one; the illegal or uncontrolled migration will decrease, in favour of the legal one which assures a higher safety in earnings

Keywords: *migration effects, economic growth, global crisis*

JEL Classification: *R23*

Efectele migrației asupra creșterii economice în condițiile crizei globale

Autor: Valentina TUGUI², Doctorand, Universitatea Valahia, Targoviste

Rezumat:

Predilecția românilor spre emigrare este încă foarte mare în contextul unor posibile politici de imigrare mai permisive ale țărilor occidentale dezvoltate din UE. O creștere economică la parametri mai ridicați decât cei actuali, îndeosebi în Germania și Franța, va impune și un aflus mai important de forță de muncă străină. Nu se consideră însă că această formă de migrație este cea mai

¹ valentina.tugui@yahoo.com

² valentina.tugui@yahoo.com

periculoasă pentru România. Se ajunge astfel la problema complexă a migrației temporare pentru muncă: euronavetiștii. Până în 2008, România se confrunta cu deficit de forță de muncă, motiv pentru care angajatorii erau nevoiți să apeleze la forța de muncă straină din țări precum Turcia, China sau Ucraina. În prezent, guvernul caută surse de venit pentru a acoperii plățile sub forma ajutorului de șomaj acordat oamenilor ce-și pierd locurile de muncă ca urmare a recesiunii care a lovit și România. Și alte state se confruntă cu problema șomajului. Șomajul din Spania, de exemplu, o țară în care comunitatea de români este de aproximativ un milion de persoane, a atins aproape toate sectoarele din economie. Dintre acestea, serviciile au fost cele mai afectate, urmate de industrie, construcții și agricultură. Șomajul a început să crească în Spania de acum un an, luna în care s-a înregistrat cea mai mare majorare a disponibilizărilor fiind ianuarie 2009. Cel mai mult vor avea de suferit imigranții. Majoritatea românilor au plecat din țară pentru a avea o situație financiară care să le permită un trai decent. O parte dintre ei a ajuns în alte țări pentru a fi alături de familie, iar un procent redus a plecat pentru aventură și dorința de a încerca ceva nou. Acum se confruntă cu dilema situației de a reveni în țara din care au plecat și în cadrul căreia se anunță dificultăți similare în obținerea unui loc de muncă. În acest context, alegerea de a rămâne în Occident sau de a reveni acasă are o miză foarte mare. Uneori, există percepția printre angajatorii locali că așteptările acestui grup sunt foarte mari, cu toate că noi am întâlnit și contrariul, cei care revin de multe ori au așteptări chiar mai rezonabile. Numărul celor care caută să revină crește și datorită piețelor internaționale de joburi și condițiilor de muncă unde se află la momentul curent.

Efectele migrației asupra creșterii economice: grupurile de repatriați pot să aducă înapoi o excelentă experiență de leadership și alte competențe; în așa zisele „economii de scală”, cu cât costurile fixe se împart la un număr mai mare de mărfuri și servicii vândute, cu atât productivitatea sporește; moderarea creșterilor salariale din ultimele luni, atât de evidentă nu numai în România, confirmă tentația diminuării cheltuielilor cu forța de muncă

Tendențe ale migrației din România: creșterea fluxurilor de forță de muncă către spațiul UE; o migrație preponderent temporară, pentru muncă, comparativ cu cea permanentă; se va diminua migrația ilegală sau necontrolată, în favoarea celei legale care asigură o mai mare siguranță a câștigurilor

Cuvinte cheie: *efectele migrației, creșterea economică, criza globală*

Clasificarea JEL: R23

Introducere

Procesul migrației se desfășoară dintotdeauna, simultan în toate statele lumii, fiind caracterizat ca normal și structural de-a lungul istoriei.

Constituția României, articolul 25, garantează dreptul la libera circulație al tuturor cetățenilor români fără deosebire de rasă, naționalitate, sex, limbă, religie, convingeri politice sau ocupație, cu obligația de a respecta strict legislația statului unde călătoresc.

Prin Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată și proclamată de Adunarea Generală a ONU în anul 1948, populației i-au fost recunoscute, la nivel mondial, drepturile de a circula în mod liber, de a-și alege reședința în interiorul granițelor unui stat, de a părăsi orice țară, inclusiv a sa, și de a reveni în țara de origine.

Consiliul European a adoptat în 1950 Convenția Europeană a Drepturilor Omului prin care și-a îndeplinit angajamentele referitoare la drepturile omului. Articolul 2 al Protocolului nr.4 prevede Dreptul la libertatea de circulație și dreptul de alegere a reședinței.

În decembrie 2000 a fost proclamată Carta drepturilor fundamentale a UE, ce oferă drepturi cetățenilor statelor membre și consolidează protecția intereselor acestora: dreptul la libera circulație, la sejur, la muncă și studiu în celelalte state membre ale UE, cu numeroase condiții pentru exercitarea acestor drepturi. Intrarea pe teritoriul unui stat membru al UE, ca și expulzarea, poate fi interzisă (justificat) doar din rațiuni de securitate și de sănătate publică.

Parlamentul European și Consiliul UE a adoptat Directiva 2004/38/CE în aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii UE și membrii familiilor acestora, având în vedere prevederile punctului 2 “Libera circulație a persoanelor constituie una dintre libertățile fundamentale ale pieței interne, care reprezintă un spațiu fără

frontiere interne, în care libertatea este asigurată în conformitate cu dispozițiile tratatului de instituire a Comunității Europene” .

România-țară cu migrație negativă

După eliberarea de sub fostul regim comunist, în 1989, în România a apărut fenomenul migrației, o realitate complexă prin motivațiile și formele sale. Acest fenomen se păstrează în continuare și ca rezultat al unei sărăcii provocate de perioada de tranziție pe care o traversează România și al unor factori de atracție pe care o exercită țările vest europene .

Începând cu anul 2001, an care a corespuns cu desființarea vizelor de intrare în majoritatea țărilor din Europa, mii de romani au ales să părăsească România, în favoarea țărilor Europei de sud și vest, în căutarea unei vieți mai bune. Având în vedere că se vehiculează o cifră de peste 1.5 milioane de persoane, provenite din toată țara, putem vorbi de un adevărat fenomen național .

Producerea acestui fenomen în România, a dus la evitarea unei crize economico-sociale cu urmări serioase asupra întregii societăți și cu efecte negative asupra procesului aderării României la UE .

Migrația forței de muncă în străinătate a constituit temelia transformărilor sociale ale României .

Munca în străinătate este de cele mai multe ori o strategie temporară, majoritatea cetățenilor români alegând să se întoarcă în țară. Legislația anacronică națională privind migrația și incapacitatea canalelor oficiale și a ofertanților de servicii de a satisface cererea mare de job-uri în străinătate a condus la creșterea ratei migrației ilegale și a expus persoanele la riscul exploatării economice și la alte violări ale dreptului omului .

Până la eliminarea vizelor pentru spațiul Schengen, începând cu anul 2002, principalele țări de destinație către care s-au îndreptat emigranții români au fost Germania (jumătate din totalul emigranților), Ungaria, Italia, Spania, SUA și Canada. Eliminarea vizelor pentru spațiul Schengen începând cu 1 ianuarie 2002 a determinat creșterea semnificativă a numărului de emigranți.

Dacă în anul 2003 cei mai mulți emigranți au ales ca destinație SUA și Canada, anul 2004 marchează o orientare a migrației spre țări ale Europei Occidentale. Aproximativ 20% din totalul emigranților se îndreaptă către America de Nord, în primul rând datorită procedurilor mai puțin restrictive de obținere a rezidenței.

În 2004 fenomenul migrației externe definitive de la începutul anilor 1990 a fost înlocuit cu o migrație externă temporară, fără schimbarea rezidenței, având motivație economică.

O situație îngrijorătoare a reprezentat-o însă creșterea continuă a migrației externe a populației înalt calificate și pregătite. România se confruntă din ce în ce mai mult cu așa numitul fenomen al „migrației creierelor”, peste un sfert din forța de muncă emigrantă având studii superioare.

Categoriile cele mai reprezentate în cadrul forței de muncă emigrante erau în primul rând muncitorii, asistenții medicali, doctorii, economiștii, inginerii, arhitecții, specialiști IT, profesii solicitate și pe piața muncii din România însă la nivele de salarizare mult mai mici .

Din datele furnizate de Organizația Internațională a Forței de Muncă, în anul 2005, aproximativ 50% dintre muncitorii români lucrau în străinătate fără forme legale. Studiile realizate asupra muncitorilor migranți au arătat că aceștia au fost adesea plătiți prost sau deloc și lipsiți de condiții minime de protecție a muncii, rămânând de cele mai multe ori în afara schemelor de protecție socială .

În aceste condiții se impunea adoptarea acquis-ului comunitar în domeniile liberei circulații a persoanelor și garantarea drepturilor muncitorilor .

România a acceptat în întregime acquis-ul comunitar în ceea ce privește libera circulație a persoanelor, în vigoare la sfârșitul anului 2003, declarând că va fi în măsură să aplice în întregime, la data aderării, acest acquis .

De asemenea s-a precizat că România este pregătită să examineze dezvoltarea acquis-ului și să informeze sistematic Conferința pentru Aderare sau Consiliul de Asociere cu privire la legislația și măsurile de implementare adoptate pentru aplicarea noului acquis comunitar ori, acolo unde se va solicita, cu privire la dificultățile care ar putea apărea în transpunerea noului acquis. România face trimitere, referitor la acest capitol 2-Libera circulație a persoanelor, la informațiile furnizate în

cursul procesului de examinare analitică, fiind de acord cu transmiterea acestora continuă către statele membre ale UE.

România și-a asumat unilateral data de 1 ianuarie 2007 ca ipoteză de lucru pentru încheierea pregătirilor de aderare la UE .

Odata cu integrarea României în UE, s-a pus și mai mult problema migrației forței de muncă. Pe de o parte este problema efectelor asupra economiei românești pe care o va avea un presupus exod al capitalului uman către alte țări europene (în special a celui calificat și înalt calificat), de cealaltă parte este problema invaziei de forță de muncă ce va avea efecte negative asupra pieței muncii și nu numai, din propria țară . Toate acestea sunt generate de o viziune diferită asupra beneficiilor și costurilor pe care le aduce migrația forței de muncă pentru ambele țări, și au un efect implicit asupra barierelor care vor fi elaborate în legătură cu acest fenomen .

Complexitatea și riscurile previzionate ale mobilității forței de muncă, au determinat UE să propună pentru România o perioadă de tranziție după aderare, pentru a preveni dezechilibrarea piețelor de muncă și tensiunea opiniei publice care ar afecta fenomenul extinderii .

Predilecția românilor spre emigrare este încă foarte mare în contextul unor posibile politici de imigrare mai permissive ale țărilor occidentale dezvoltate din UE.

O creștere economică la parametri mai ridicați decât cei actuali, îndeosebi în Germania și Franța, va impune și un aflus mai important de forță de muncă străină. Nu se consideră însă că această formă de migrație este cea mai periculoasă pentru România. Se ajunge astfel la problema complexă a migrației temporare pentru muncă, euronavetiștii .

Pe măsură însă ce economia se va dezvolta și va fi nevoie de mai multă forță de muncă, și în condițiile în care cei plecați azi nu vor începe să se întoarcă în țară, România se va transforma treptat și într-o țară de imigrație. Din țară-sursă sau de tranzit, România va deveni destinație pentru cetățenii țărilor din est, inclusiv din Asia Centrală, care vor căuta condiții de muncă și salarii mai bune decât în țara de origine.

Se estimează că în următoarele două decenii principalele tendințe ale migrației din România vor fi :

- creșterea fluxurilor de forță de muncă către spațiul UE
- o migrație circulară pentru munca comparativ cu cea permanentă
- diminuarea migrației ilegale sau necontrolată, în favoarea celei legale care asigură o mai mare siguranța a câștigurilor

Primii pași către înțelegerea acestei tendințe sunt :

- îmbunătățirea sistemului de evidență a migrației externe
- evaluarea reală a populației migrante
- stimularea ocupării forței de muncă și creșterea gradului de ocupare a acesteia
- asigurarea egalității de șanse pe piața internă a forței de muncă și combaterea oricăror forme de discriminare pe piața muncii
- creșterea incluziunii sociale
- analiza volumului și structurii ocupării, atât la nivel național, cât și în profil regional
- înființarea de instituții/departamente de cercetare și lansarea de programe speciale prioritare de cercetare și elaborare de politici privind migrația
- mărirea resurselor care pot fi alocate pentru redresarea fenomenului
- elaborarea de politici țintite pe vârste și categorii profesionale

Este extrem de importantă elaborarea unei strategii pe termen mediu și lung privind imigrația, un proces social iminent și cu consecințe majore pe termen mediu și lung. Experiența țărilor UE este foarte semnificativă pentru ce va urma în România .

Criza globală

Până în 2008, România se confrunta cu deficit de forță de muncă, motiv pentru care angajatorii erau nevoiți să apeleze la forță de muncă străină din țări precum Turcia, China, Pakistan, Ucraina sau Moldova .

Întreprinderile mici și mijlocii, ducând lipsa de oameni calificați, au cerut facilități Guvernului pentru a angaja străini .

Conform anchetei realizată de Consiliul Național al Întreprinderilor Private Mici și Mijlocii din România (CNIPMMR), 71% din IMM-urile investigate se confruntă în 2008 cu deficit de forță de muncă, nivel dublu față de procentul calculat în urmă cu un an. „Mai mult de 400.000 de IMM –uri nu reușesc să-și asigure forța de muncă și întâlnesc probleme și la angajarea muncitorilor calificați”, a declarat într-o conferință de presă, președintele CNIPMMR .

Autoritățile române au făcut, mai ales pentru românii plecați în Spania și Italia campanii de informare referitoare la locurile vacante din țară . Perspectivele însă nu au fost favorabile pentru că salariile continuau să fie mult mai mici decât cele câștigate de aceștia în țările din UE.

Majoritatea românilor au părăsit România cu scopul de a beneficia de o situație financiară care să le permită un trai decent. O parte dintre ei au ajuns în alte țări pentru a fi alături de familie, iar un procent redus au plecat din dorința de a încerca ceva nou.

Acum, ca urmare a recesiunii ce a cuprins aproape întreaga lume, aceștia se confruntă cu dilema situației de a reveni în România și în cadrul căreia se anunță dificultăți similare în obținerea unui loc de muncă .

Piața muncii se află în fața unei situații tensionate, aceea în care alături de angajații care-și pierd locurile de muncă din România se află și românii ce revin din străinătate .

În acest context, alegerea de a rămâne în Europa Occidentală sau de a reveni acasă are o miză foarte mare. Uneori, există percepția printre angajatorii locali că așteptările acestui grup sunt foarte mari, cu toate că s-a întâlnit și contrariul, cei care revin de multe ori au așteptări chiar mai rezonabile.

Deja multe alte state se confruntă cu problema șomajului . Șomajul din Spania, de exemplu, o țară în care comunitatea de români este de aproximativ un milion de persoane, a atins aproape toate sectoarele din economie. Dintre acestea, serviciile au fost cele mai afectate, urmate de construcții, industrie și agricultură . Cel mai mult vor avea de suferit imigranții .

În aceste condiții, șomerii români care se gândesc să plece în străinătate vor avea de asemenea dificultăți în găsirea unui loc de muncă .

Șomajul a început să crească în Spania de acum un an, luna în care s-a înregistrat cea mai mare majorare a disponibilizărilor fiind ianuarie 2009. Numărul de șomeri din Spania a crescut în ianuarie 2009 cu 6,35% față de decembrie 2008, la un total de 3,327 milioane persoane, cel mai ridicat nivel din ultimii 12 ani. Spania a înregistrat cea mai mare rată a șomajului din UE, de 17,4% în martie, comparativ cu media UE de 8,3%.

Rata ridicată a șomajului a înregistrat și Ungaria, în ultimele 3 luni aceasta ajungând la 9,7%, situația devenind critică pe măsură ce recesiunea se va adânci .

Economia Germaniei a intrat puternic în recesiune începând cu trimestrul I al anului 2009, aceasta înregistrând un nivel scăzut al produsului intern brut .

Franța, de asemenea lovită de recesiune, preconizează o scădere cu 0.5% a produsului intern brut în trimestrul IV al anului 2009 .

Reorientarea strategiilor de pe piața de muncă a țărilor membre UE, prin acordarea priorității muncitorilor autohtoni, au influențat negativ situația românilor din țările respective .

În aceste condiții imigranții români, care au ales să rămână pe teritoriul statelor respective, au ca singură șansă reprofilarea, căutate fiind domeniul forestier, pastorit, unele servicii (frizerii, restaurante) .

Românii care, din nefericire, au intrat în statisticile șomajului din diferite state, au ales să aștepte ajutorul social, care să le permită o sursă sigură de venit pentru câteva luni .

De exemplu, în Italia, valoarea maximă a indemnizației de șomaj este între 859, respectiv 1.032 de euro pentru cei care au avut un salariu brut mai mare de 1.857 euro/lună. În Spania, ajutorul de șomaj nu depășește 1.200 de euro/lună. Legislația prevede, însă, că după expirarea perioadei de șomaj, statul să plătească jumătate din valoarea indemnizației încă 20 de luni .

Alții încep să ia în considerare alternativa revenirii în țară, sperând că veniturile obținute peste hotare să-i ajute să-și dezvolte o afacere .

Numărul celor care caută să revină în țară crește și datorită piețelor internaționale de joburi și condițiilor de muncă unde se află la momentul curent.

Guvernul român caută acum surse de venit pentru a acoperii plățile sub forma ajutorului de șomaj acordat oamenilor ce-și pierd locurile de muncă ca urmare a recesiunii . Se preconizează că până la sfârșitul anului 2009 se va înregistra un număr de 700-800 mii șomeri .

Cele mai ample programe de restructurare, în primul trimestru al anului 2009, le-au operat companiile de automobile și cele din zona industrială . Probleme mari sunt pe platforma Dacia, unde se fac eforturi disperate pentru a fi menținute locurile de muncă.

Conform datelor înregistrate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), în luna martie a anului 2009 numărul șomerilor a crescut cu 53.761 față de luna februarie, ajungând la 517.741 persoane .

Pentru a evidenția gravitatea situației, precizăm că după prăbușirea regimului comunist, numărul maxim de șomeri înregistrați în România a fost de 1.291 milioane în martie 1994 iar numărul minim în iunie 2008 și anume 337.084 persoane .

Cea mai mare rata a șomajului s-a înregistrat în județele: Vaslui (12%), Mehedinți (10,4%), Teleorman (9,2%), Alba și Dolj (cate 8,9%), Galați (8,7%), Covasna și Gorj (cate 8,5%) .

Acestor șomeri li se vor adăuga zeci de mii de absolvenți care nu-și vor găsi loc pe piața muncii . Specializări care până acum reprezentau un atu în CV-ul acestora nu mai sunt căutate .

În evidențele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, în săptămâna 8-15.05.2009 au fost înregistrate 13.893 locuri de muncă vacante, potrivit datelor rezultate din declarațiile agenților economici .

Mentținerea numărului de șomeri înregistrați pe primele 6 luni ale anului 2009 respectiv reducerea acestora trebuie să fie unul din scopurile angajatului și angajatorului . Cu cât piața muncii va fi mai flexibilă în viitor, cu atât vor exista mai multe oportunități de angajare .

Cu cât vom avea mai multă flexibilitate pe piața muncii în viitor, cu atât vor fi create mai multe oportunități .

Pe piața muncii locale Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă organizează periodic programe de formare profesională gratuite pentru persoanele care beneficiază de prevederile Legii nr.76/2002 privind sistemul asigurărilor de șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

Agențiile județene și a Municipiului București pentru ocuparea forței de muncă organizează de asemenea programe de formare profesională, prin centrele proprii sau regionale de formare profesională și prin furnizorii de formare profesională, autorizați în condițiile legii .

În ceea ce privește piața muncii internaționale Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă oferă servicii de mediere a muncii în UE și Spațiul Economic European (SEE) în calitate de membru EURES (Servicii Europene de Ocupare a Forței de Muncă). Această calitate i-a fost stabilită prin „Documentul de poziție al României Conf RO 50/01–Capitolul 2 – Libera circulație a persoanelor”, prin care este transpusă Directiva Comisiei nr.93/569 din 22 octombrie 1993 cu privire la implementarea Regulamentului Consiliului 1612/68 referitor la libera circulație a lucrătorilor în cadrul Comunității.

Prin preluarea, de către Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, a activităților Oficiului pentru Migrația Forței de Muncă în domeniul recrutării și plasării forței de muncă în străinătate a fost înființată Direcția Aplicare Instrumente Juridice Bilaterale (DAIJB) cu atribuții în aplicarea prevederilor acordurilor bilaterale semnate între România și alte state (îndeosebi state membre ale UE și SEE) privind schimbul de forță de muncă .

Începând cu data de 1 mai 2009 Guvernul Regatului Danemarcei a decis ridicarea restricțiilor aplicate liberei circulații a forței de muncă din România. De la această dată, cetățenii români pot lucra în Danemarca fără a deține permis de muncă, în condiții egale cu cetățenii acestui stat sau cu cetățenii celorlalte state membre ale UE .

Pe data de 8 februarie 2009 elvețienii au aprobat, prin referendum, un acord prin care românii și bulgarilor le vor fi oferite permise de muncă, limitate ca număr până în 2016, pe baza unor măsuri tranzitorii. Astfel, conform ANOFM, “pe perioada măsurilor tranzitorii un angajator elvețian poate angaja un lucrător din România și Bulgaria numai dacă angajatorul justifică autorităților motivul pentru care respectivul loc de muncă nu poate fi ocupat de un lucrător elvețian sau un cetățean din celelalte state membre ale UE”.

Cu toate acestea, ca urmare a creșterii șomajului, Guvernul elvețian, examinează opțiunea introducerii temporare a unor restricții pe piața muncii pentru cetățenii UE .

Efectele migrației asupra creșterii economice

Procesul migrației este unul complex cu efecte multiple și variate nu doar la nivel comunitar

Unul dintre efectele cele mai vizibile, cu impact mare asupra fluxurilor de migrație este evoluția pieței forței de muncă .

Migrația forței de muncă nu are doar efecte negative, pozitivismul acesteia fiind benefic atât pentru țările de origine cât și pentru cele de destinație. Între cele două categorii are loc o diseminare a cunoștințelor și a metodelor moderne de lucru . Se dobândesc experiențe cu efecte pozitive asupra dezvoltării ulterioare a indivizilor .

Efectele migrației sunt de natură economică, socială, culturală pentru toți implicați .

Pentru țările de origine, efectele migrației sunt pozitive în primul rând în domeniul protecției sociale prin reducerea numărului șomerilor și crearea unui echilibru pe piața muncii ducând la creșterea salariilor. Diminuarea deficitului de forță de muncă se realizează prin angajări de muncitori din Moldova, Bulgaria, Pakistan, India, China sau Turcia, țări cu nivel de trai scăzut, care obțin salarii mai mari decât în țara lor de origine, în funcție de pregătirea, aptitudinile și respectul acestora pentru muncă. Angajatorii români ajung chiar să motiveze acceptarea muncitorilor străini, în locul șomerilor români, pentru pretențiile lor financiare mai mici. Aceștia se mulțumesc cu salarii de până la 1000 lei, mai puțin cu 50% decât cele cerute de români .

Cu aceste salarii, la care se adaugă și alte cheltuieli (cazare, asistență medicală, transport, hrană) un angajator ajunge să iasă în câștig decât dacă ar plăti un muncitor român .

Un alt avantaj al angajării acestei categorii de muncitori este și acela că, având contracte încheiate pe perioade mai mari de un an, aceștia nu pot pleca la alte companii sau din țară .

Impedimentele angajării muncitorilor străini constau în acordarea unui statut legal acestora și în existența unor puternice diferențe culturale între nații .

Avantaj pentru țările de origine este și fluxul de valută al migranților (chiar dacă o mare parte este destinat consumului imediat), factor de creștere economică, care contribuie la micșorarea presiunii asupra deficitului contului curent și balanței de plăți externe al acestora .

Două treimi din banii trimiși în țară vin de la românii plecați la muncă în Italia și Spania .

Transferurile bănești din străinătate au efect imediat de creștere a calității vieții gospodăriilor și familiilor emigranților . România ocupă locul zece în lume, într-un clasament al remitențelor întocmit de Banca Mondială, și pe locul doi în UE .

Efectele pozitive pentru creșterea economică provin și din faptul că o parte din veniturile provenite de la emigranți sunt economisite în sistemul bancar .

Exportul temporar de forță de muncă s-a demonstrat a fi mult mai eficient decât investițiile străine .

În situația falimentelor firmelor sau a reducerilor de personal, forța de muncă se orientează spre locuri de muncă mai prost plătite, însă stabile, devenind “salvatori” ai sistemului și factori ai stabilizării economice .

Experiența de leadership și calificările îmbunătățite dobândite de grupurile de repatriați contribuie, de asemenea, la creșterea economică a țării respective . Aceștia transferă know-how-ul și standardele înalte putând deveni angajatori pentru o parte din semenii lor .

Companiile au ajuns la concluzia că experiența acestora este mult mai utilă decât a angajaților străini care au fost transferați în țările de destinație pe bani mulți .

În vederea împiedicării emigrării specialiștilor, cu efecte asupra reducerii dezvoltării tehnologice, există modalitatea de a-i motiva prin crearea de rețele între aceștia și cei din alte țări .

Moderarea creșterilor salariale din ultimele luni, atât de evidentă nu numai în România, confirmă tentația diminuării cheltuielilor cu forța de muncă . La venituri mai mici ale populației, se reduce și consumul, iar în fața cererii diminuate, vânzătorul își ieftinește produsele, fie ele mărfuri sau servicii. În așa zisele „economii de scală”, cu cât costurile fixe se împart la un număr mai mare de mărfuri și servicii vândute, cu atât productivitatea sporește .

Un management al performanței bine stăpânit, oferă șansa angajărilor mai avantajoase în perioade de încetinire a ritmului economic, dacă angajatorul dispune de fondul de salarii necesar .

Pentru dezvoltarea economică, în țara de origine, s-ar putea utiliza migrații și abilitățile lor prin încurajarea unei migrații circulare. Migrația circulară ar diminua exodul de “creiere” pentru că absența ar fi temporară și ar oferi recompense pentru întoarcerea în țara de origine atunci când nu mai poate sta în țara de destinație .

Pentru țările de destinație efectele asupra creșterii economice sunt favorabile .

Emigrații reprezintă o forță de muncă bine pregătită, capabilă de performanțe înalte. Aceștia vor acoperi și domenii economice, bine plătite, ce nu prezintă interes pentru muncitorii autohtoni chiar în condițiile unui nivel ridicat al șomajului, sau datorită lipsei personalului calificat în aceste domenii .

Existența unei oferte variate de forță de muncă determină angajatorii să aleagă persoanele cele mai potrivite, din punct de vedere al calificării și aptitudinilor, pentru posturile respective . De asemenea există acum posibilitatea extinderii activității acestora prin crearea de noi locuri de muncă .

Lucrătorii migrații își pot pune în practică cunoștințele dobândite în țara de origine ajungând să fie recompensați corespunzător calificării .

Mulți cetățeni migrații își pun în practică ideile de afaceri înființându-și firme și creând astfel locuri de muncă atât pentru conaționali cât și pentru cetățenii altor state . În unele țări aproape jumătate din creșterea economică se datorează imigraților .

Țările de destinație facilitează de multe ori accesul pe piața muncii a forței de muncă înalt calificată cu influențe pozitive asupra eficienței economice, creșterii produsului intern brut și îmbunătățirii nivelului de trai .

Existența unei migrații circulare în țara de destinație ar răspunde unor temeri privind migrații care stau permanent și ar oferi o alternativă liberalizării complete a acesteia .

În condițiile crizei actuale migrația ar putea fi o soluție, “tăierea” acesteia nefăcând decât să adâncească și mai mult deficitul economic al țărilor respective .

Concluzii

În locul unei dezvoltări pe termen mediu, România are parte de o migrație pe termen lung. Pentru inversarea fluxului este nevoie ca statul să-și contureze liniile strategice în așa fel încât să ducă la crearea de locuri de muncă diversificate într-o economie optimală și relativ echilibrat distribuită pe teritoriul țării. Baza extrem de fragilă pe care evoluează economia românească face ca problema echilibrului macroeconomic și a nivelului de trai să nu-și găsească rezolvarea într-un viitor apropiat. În lipsa investițiilor companiilor de top care, prin expansiunea cifrelor de afaceri și a fluxurilor financiare, să schimbe radical realitatea, se va putea pune semnul egal între deficitul de competitivitate și emigrație.

România a fost și este țară de origine sau de tranzit în fluxurile de migrație. Intrarea acesteia în grupul țărilor membre UE coroborat cu creșterea veniturilor va duce în mod sigur la o schimbare în această situație. Având drept exemplu țări ca Spania sau Italia iar mai nou Polonia, Ungaria sau Slovacia după ce au aderat în 2004 la UE, România va deveni în același timp atât o țară sursă cât și de destinație pentru ca apoi numărul emigraților să fie depășit de cel al imigraților .

Unul dintre efectele cele mai vizibile, cu impact mare asupra fluxurilor de migrație este evoluția pieței forței de muncă. Atât migrația masivă pentru muncă, cât și procesul de îmbătrânire a populației afectează în prezent oferta de forță de muncă .

La nivel internațional migrația forței de muncă este un fenomen cu mare potențial în primul rând pentru dezvoltarea statelor în curs de dezvoltare reducând sărăcia și determinând creșterea

investițiilor în capitalul uman. Ea reprezintă serioase provocări și pentru țările dezvoltate care concurează în atragerea de imigranți pentru a-și acoperi nevoile economice .

Scopul țărilor membre UE este gestionarea eficientă a procesului migrației cetățenilor prin armonizarea politicilor acestora privind migrația .

Criza globală actuală creează dificultăți pentru toate țările, inclusiv pentru țările membre UE, iar șomajul înregistrează creșteri semnificative . Pentru a trece peste această provocare este nevoie ca UE să fie unită și puternică . Măsurile luate sunt în domeniul stabilizării sistemului bancar și în susținerea redresării economice, urmărindu-se în primul rând restabilirea canalelor esențiale de credit în cadrul economiei . Alte măsuri sunt pentru menținerea locurilor de muncă ale cetățenilor din statele membre UE prin Fondul Social European. Comisia Europeană acționează în vederea reducerii efectelor sociale extinse ale crizei prin Fondul de Ajustare la Globalizare.

Strategia de la Lisabona pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă contribuie la identificarea acelor reforme care vor consolida potențialul de creștere al economiilor și care le vor face mai rezistente în fața șocurilor globale .

Pactul de stabilitate și de creștere oferă un cadru solid care permite stimularea cererii și creării de locuri de muncă pe termen scurt, creând totodată condițiile pentru menținerea caracterului solid și durabil al finanțelor publice pe termen mediu și lung.

Referinte

http://www.onuinfo.ro/despre_onu

<http://ec.europa.eu/romania>

<http://www.bice.md>

Directiva 2004/38/CE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 29 aprilie 2004 privind dreptul la liberă circulație și ședere pe teritoriul statelor membre pentru cetățenii UE și membrii familiilor acestora, de modificare a Regulamentului CEE nr.1612/68 și de abrogare a Directivelor 64/221/CEE, 68/360/CEE, 72/194/CEE, 73/148/CEE, 75/34/CEE, 75/35/CEE, 90/364/CEE, 90/365/CEE și 93/96/CEE

Cartea Verde a Populației României

www.cceol.com

www.CNIPMMR.ro

<http://www.anofm.ro>